

SZENT ISTVÁN EGYETEM
Állatorvos-tudományi Kar
Lovas-tanár (hippológus) és szervező szak

SIORÉTI LOVAS KÖZPONT ÉVES MŰKÖDÉSE

Készítette:
Demkó Zsolt

Témavezető:
Fintha Gábor
SZIE ÁOTK, megbízott előadó

BUDAPEST
2014

Tartalomjegyzék

Bevezetés	4
1. Irodalmi áttekintés	5
1.1 Turizmus fogalma	5
1.2 Lovas turizmus	5
1.3 lovak alkalmassága	6
1.5 Gyula lovas turizmusa.....	8
2. Anyag és módszer	10
2.1 Vonzerő leltár fogalma	10
2.1.1 Vonzerő leltár	10
2.2. SWOT. analízis.....	11
2.2.1. SWOT. analízis elemzése	11
3. eredmény és értékelésük	13
3.1. A központ tárgyi feltételei	13
3.2. Eszköz szükséglet	14
3.3 Lovas központ egész éves passzív programja	15
3.4. Rendezvényeink	16
3.4.1 Fogathajtó versenyek.....	16
3.4.2. Születésnapok	18
3.4.3. Céges és családi rendezvények	18
3.4.4. osztály kirándulások	18
3.4.5.Népies disznóvágás.....	19
3.4.6 Lovas szánózás	19
3.4.7 Téli edzőtábor	19
3.4.8 Nyári tábor	20
3.5 Aktív lovagló és fogathajtó órák	21
3.5.1 kezdő órák.....	22
3.5.2 haladó lovas órák	23
3.5.3 Óvodások, iskolások órái	25
3.5.4 lovas túrák.....	25
3.5.5. fogathajtás oktatás	26
3.6 SWOT. analízis értékelése	27
4. Következtetések és javaslatok	29

Összefoglalás	31
Irodalmi jegyzék	33
Mellékletek	34

Bevezetés

Lovas-tanár (hippologus) és szervező szakos hallgatóként dolgozatomban a Sióréti lovas központ működését mutatom be. Azért választottam ezt a témát, mert számomra nagyon fontos, hogy a Gyulára érkező látogatók színvonalas programokon vehessenek részt, ezzel öregbítve a város hírnevét is.

Családomban dédnagypapámig vissza, tekintve senki nem foglalkozott sem lovakkal sem turizmussal. Nagypapám mezőgazdasággal, édesapám épület gépészettel foglalkozik mai napig. Számomra a ló szeretete nagyon fiatal koromban kialakult. Az egész családban nagybátyának volt csak lova ők C.-kategóriában versenyeztek. Első lovam 9 évesen kaptam meg majd 12 évesen kaptam első sportra alkalmas lovam Vele 4 évet versenyeztem eredményesen. Érettségi után pályát kellett választani édesapámék felajánlották azt a lehetőséget, hogy támogatnak lovas életemben, ha szeretnék ebből megélni. Ma már tudható mi volt a válasz. Jelenleg A.-kategóriában versenyzem egyesfogatommal. Ezen felül a Sióréti lovas központot, programjait és lovas életét vezetem. Nagy örömmel tölt el, hogy azt tanulhatom, és abból élhetek, ami a hobbym ez sajnos nem sok embernek adattatik meg.

2007-ben elkezdődött a Sióréti Lovas központ kiépítése, mely célul tűzte ki a Gyulai térség legnagyobb és legmodernebb lovardája címének elnyerését. Akkor még nem tudtuk, hogy ilyen gyors léptekben fogunk haladni. 2010-re befejeződött az első ütem mely tartalmazza a fő épületet, istállót, szénatárolót, trágyatárolót, infrastrukturális fejlesztéseket. A második ütem 2012-ben kezdődött és 2013.szeptember 13-án lett átadva egy fedeles lovarda mely nagyban segíti lovardánk működését. Jelenleg is tovább keressük azon pályázati források bevonását, melyek előrébb viszik vállalkozásunkat.

Szakedolgozatomban a Sióréti Lovas Központ tevékenységét mutatom be, és az ehhez kapcsolódó elméleti háttérrel. Dolgozatomban a következő állításokat támasztom alá:

- Gyula lakossága és ide érkezők számára mindig elérhető programokat tud biztosítani a lovas központ
- Széleskörű programokat kínál a látogatóknak
- A gyulai turizmusának szerves része lett lovas turizmus

1. Irodalmi áttekintés

Ebben részében azokat a fogalmakat szeretném pontosítani, ami a dolgozatom alapját adja. Ezt azért tartom fontosnak, mert a gyakorlat csak akkor jöhet létre, ha ismerjük a téma elméleti hátterét.

1.1. Turizmus fogalma

A turizmust igen nehéz megfogalmazni napjainkban is mivel pontos definíciója nincs. Természetes személyek állandó lakó- és munkahelyen kívüli minden szabad helyváltoztatása, amelynek célja nem letelepedés vagy munkavállalás, valamint az azokból eredő szükségletek kielégítésére létrehozott szolgáltatások. A turizmus általános jellemzője hogy szabad elhatározásból történik, a mindennapos tevékenységtől eltérve. Fontos hogy az utazáshoz legyen motiváció, mert utazni csak úgy lehet, ha van szabadidő kellő pénzmennyiség és azon betöltetlen hiányérzet melyet egy utazás segítségével ki lehet elégíteni.

1.2. Lovas turizmus

A lovas turizmus fogalmát a következő képen lehet értelmezni: „a lovaglás és hajtás minden olyan ága, amelyet az ember a szabadidejében, kedvtelésből, vagy egészsége érdekében, saját költségén alkalmoszerűen, vagy rendszeresen végez.”

„Valaki ellenérték fejében lovát lovas turisztikai szolgáltatásban hasznosítja.”

A lovas turizmusnak két nagy fajtáját különböztethetjük meg aktív, mikor a vendég cselekvőként vesz részt a programban pl.: lovagolni tanulás lovardában, tereplovaslás, lovas túrázás, lovas terápia, lovas íjászat, fogathajtás. A másik nagy csoportja a passzív mikor a vendég csak szemlélője a lovas programoknak pl.: csikós bemutató, ménes látogatás, fogatozás.

Hazai története

Addig, míg a ló haszonállat volt a mezőgazdaságban és a szállítmányozásban nagy szerepet vállalt addig nem tudtunk a lovas turizmusról. Azóta beszélünk lovas turizmusról, mióta egy másik nagy csoportba került át, a szabad idős programok közé. Az első lovas túra 1930-ban volt Pápán. Az akkori világviszonylatban, a II. világháború után nagymértékben megfogyatkozott a lóállomány. Nagyja részét haszontalannak tartották és

vágóhidra küldték ezért a pápai lovas túra nagy érdekessége volt, hogy szinte csak fedező ménemből állt. Az első szervezett lovas túrát az akkori nagy utazásiroda az IBUSZ szervezte. A későbbiekben megjelentek más utazási irodák programjában is. Fő probléma volt, hogy a lovak állami tulajdonban voltak.

A 80-as évekig főként külföldi turisták érkeztek kik fillérékért nagyon magas színvonalú szolgáltatást kaptak, ekkor virágzott a legjobban a lovas turizmus. Átlagosan 1 hetes turnusokra jöttek. 1985-től nagy problémák merültek fel, nem volt normális minőségi lóállománypótlás, előregedtek a szakemberek vagy különböző okok miatt külföldre voltak kénytelenek menni. Nem tudtak folyamatosan fejlődni. Rendszerváltás után az állományok magánkézbe kerültek, és új építkezések indultak be a lovas turizmus fejlesztésénél. 1996-ra kitört a káosz, rengeteg lovarda alakult, amivel nem is lett volna baj. Az igazi probléma hogy nem volt szakképesített munkaerő, elmaradott volt a technológia, és ezáltal elmaradt a minőség is. Ezen problémákat látván megalakult még ebben az évben a Magyar Lovas Turisztikai Szövetség. 1998-ra létrehozták a minősítési rendszert mely nem volt kötelező, csak piaci minősítést adott. Napjainkban évente körülbelül 10 000 fő/év gyerek fordul meg lovardákban és évente körülbelül 4-500 fő/év külföldi.

1.3. Lovak alkalmassága

A lovas szolgáltatásokban kellő körültekintéssel kell megválasztani a ló fajtáját és korát. Ezen téren nagy szerencsével állunk szemben mivel egy olyan lovas nemzet leszármazottjai vagyunk kik a lovat nem csak sport és hobby célra tenyésztették, hanem a minden napi munkára stratégia és katonai célokra. Ezen okból egyenesen következik, hogy színes és több célú hazai tenyésztésű lovak közül tudjuk kiválasztani azon egyedeket melyek, megfelelnek a változatos munkáinkra, így teljes mértékig ki tudják elégíteni a hazai lovak a mi és vendégeink igényeit. A lovaknál két nagy csoportot állapíthatunk meg egyik a melegvérű másik pedig a hidegvérű. A hidegvérű lovaknak nevezzük azokat a fajtákat melyek nagy teher húzására és hús termelés céljából lettek kitenyésztve hazánkban a Muraközi lovak. Ők inkább a mezőgazdasági részt tudják kielégíteni nagy előnyük az erő és hatalmas nyugodtságuk. Lovaglásra teljes mértékig alkalmatlan mivel hatalmas robusztikus felépítése kényelmetlen folyamatos tempós munkát nem bírja. Ezen okokból a lovas turizmus igényét nem tudja kielégíteni. Másik Fajtánk a melegvérűek ők nagy része ki tudja elégíteni inkább a vérmérsékletük, temperamentumuk, lehet nagyobb részt döntő.

Kisbéri félvér

A fajta a Komárom megyében a Gyórt és Székesfehérvárt összekötő út mentén fekvő hajdani kisbéri Batthyány-birtok területén alakult ki, midőn I. Ferenc József császár az 1853-ban elkobzott birtokon egy nemes vérű katonai ménes kialakítását rendelte el. Ilyenkor minden kétséget kizáróan angol telivért értettek, de a terv szerinti 300 angol telivér anyakanca össze hozatala angol telivér importok mellett nagy létszámú egyéb állományt telepítettek Kisbérre. Az angol telivér jellegéhez közel álló, elegáns, nemes, szilárd szervezetű háta, amely könnyebb hámos munkára is alkalmas.¹

Furioso North-Star

Az 1785-ben alapított Mezőhegyesi ménesben kitenyésztett fajta, emiatt korábbi neve Mezőhegyesi félvér. A fajta kialakulása 1841-től veszi kezdetét, amikor a 3. és a 8. számú pej ménes kancáit a gróf Hardegg altábornagy Mezőhegyesi ménesparancsnok által Lichteinstein hercegtől vásárolt Furioso nevű pej angol telivér ménessel kezdte fedeztetni. alaposan kigondolt és precízen végrehajtott, mai napig korszerű tenyésztési szisztéma eredményezte a Mezőhegyesi ménes és a Mezőhegyesi lófajták mindmáig nosztalgiával emlegetett fénykorát. Ennek a következtetésen végrehajtott tenyésztési módszernek eredményeképpen a Mezőhegyesi félvér Magyarország legelőmegebb angol félvér fajtája lett. Nemes, tömeges angol félvér. Középnéhez hámos és háta típus.²

Nónius

A napóleoni háborúk során az osztrák császári hadak a francia rosiéresi ménesből több fiatal mént zsákmányoltak, köztük egy Nonius nevű világos pej anglo-norman mént is, melyet 1816-ban Mezőhegyesre osztottak be. Nonius Senior 1816-tól 17 éven állt a tenyésztésben, ez idő alatt 368 kancát fedezett.

A fajta származását tekintve tömeges angol félvér a melegvérű igás lófajták egyik legelőmegebbike. Az idők során két fő típusa alakult ki a nagyobb és általában fekete színű Mezőhegyesi, és a kisebb, szikárabb és főként pej színű hortobágyi. A két tájfajta között egyre csökken a genetikai különbség, de a típus különbözősége jól szembeötlő. Nyugodt vérmérsékletű, szilárd szervezetű kitartó igásló. Jelenleg elsősorban

---

¹ u.wikipedia.org/wiki/Kisbéri_félvér

² http://hu.wikipedia.org/wiki/Furioso-north_star
<http://www.lovasok.hu/index.php?i=8466>

mezőgazdasági igásmunkára használják, de jobb ügető képességű egyedei a fogatsportban nemzetközi szinten is eredményesek. Hobbycélú tenyésztésének terjedése is elképzelhető, hiszen küllemi tulajdonságai, belső értékmérői, más fajtáktól különálló származása erre alkalmassá teszi. A hobby lótarásban a család minden lova lehet, hiszen kocsiban és nyereg alatt egyaránt jól használható.³

Gidrán

A fajtaalapító Gidran Szenior mént báró Fechtig vásárolta Egyiptomban 1816-ban. A kis sárga arab mént 1818-ban Bábólnára osztották be. A méneseket ebben az időben szín szerint csoportosították. Mikor az 1840-es évek elején az akkori ménesvezető gróf Hadderg altábornagy - korának egyik kiváló hyppológusa - az egyes ménesek állományát származásilag is feldolgozta derült ki, hogy az ún. „sárgaménes” állománya túlnyomórészt a Gidran II. ivadékokból, illetőleg ezek leszármazottjaiból áll. Többhasznú melegvérű fajta. Hátas és fogatlónak egyaránt megfelelő. A hazai lovassportban számarányánál nagyobb arányban találunk eredményes egyedeket. Kis létszámú állománya folytán szelekciós lehetősége viszonylag korlátozott. Mint őshonos génrezerv fajta, a magyar állattenyésztésben kultúrtörténeti és genetikai értéket is képvisel. Egyes kancacsaládjai 20-25 generációs tenyésztési múlttal is rendelkeznek⁴

1.5. Gyula lovas turizmusa

A városban igen hamar elindult a lovas turizmus, igaz akkor még nem kifejezet módon csak a lovas turizmusról volt szó, hanem annak bizonyos közvetett fajtájáról. A vadász turizmus kezdetleges indulásakor elengedhetetlen volt a lovas szállító eszközök, mivel nagy területeket jártakba így minden vadásztársaságnak voltak vadász fogataik. Ezen szolgáltatásnak nagy előnye, hogy csendben a vadat nem megriasztva tudták megközelíteni és az elejtett zsákmányt könnyedén el tudták szállítani. A későbbiekben a lovakat felváltották a gépek és ezáltal ezen formája megszűnt

---

³ http://hu.wikipedia.org/wiki/N%C3%B3nusz_%28I%C3%B3fajta%29
<http://www.lovasok.hu/index.php?i=9013>

⁴ <http://hu.wikipedia.org/wiki/Gidr%C3%A1n>
<http://www.lovasok.hu/index.php?i=8521>

Ekkor indult meg a város legrégebben működő Steigervald lovastanya már több mint 30 éve. Ennek a terület nagy előnye, hogy maga az épület is előtte istálló volt, és mint egy 300 hektáros legelő tartozott hozzá a szabadkai nagylegelő hol napjainkban is legel ménes, gulya, nyáj. Továbbá az is nagy előnye, hogy eredeti ösgyep és természetvédelmi táj más célra nem is hasznosítható. Itt kezdte el munkásságát Steigervald József a lovas turizmusban. Az alap épületek régi típusú úgy nevezett „100-as” istállók álltak melyek nádfedéssel voltak borítva, ezek az istállók egy része napjainkban is megtalálható. A turizmus beindításához a tanyát fejleszteni kellett, több nagyobb karámot építettek és kialakításra került egy kocszi múzeum, mely bemutatja a 20. századi paraszti kultúrát. Különlegessége, hogy a gyulai parasztok önkéntes adományaiból jött létre. A múzeum története több mint három évtizedre nyúlik vissza, amikor Steigervald József elkezdte gyűjteni a parasztság életét és termelési kultúráját bemutató emlékeket. Ma 14 teremben közel 2000 darabból álló, 1979-ben védetté nyilvánított gyűjtemény szemlélteti a régi paraszti világot. A lovarda nagy sikernek örvendezett folyamatos programjaival elkápráztatva az oda érkező vendégeket. A helyi lakosok közül szinte nincs olyan lélek ki ne járt vagy ne halott volna a tanyamúzeum működéséről. Rengeteg gyerekeknek és felnőttek szóló programmal rendelkeznek. Napjainkban kicsit visszaidézi a rég múlt hangulatát, mikor nagy divat volt a külföldi turisták számára bemutatott paraszti élet, hol a csikós lovon jár és a pusztában gulyáslevest főz. Ezen programok még napjainkban is vonzza az idősebb és fiatalabb korosztályt, kit nosztalgiából kit kíváncsiságból, de működik még sétakocsizás a pusztában és lovas túrázási lehetőség is megtalálható. A lovardában rengeteg gyermek és felnőtt tanulhatta meg a loval való bánásmódot és a lovaglás rejtelmét sajátíthatta el. Napjainkban is működik lovas oktatás. A későbbiekben egy modernebb lovas udvar épült Gyulán Szántó Imre személyében valósult meg, a fürdőtől, mint egy 1500 m-re a fehér körös partján. Ezen lovas udvar megkapta a két patkós minősítést itt egy teljesen más fajta szemlélettel indult be a turizmus. Célja volt a lovagoltatás és túrázás. A lovas udvarban magas szintű tenyésztés is folytatódott. Alpesi Hafflingi lovakat tenyésztettek eleinte melyekkel világszerte különböző fogatolási stílusban bemutatózott a lovas udvar tulajdonosa és segítői. Későbbiekben létre hozta a gyulai lovas-íjász szabadidő klubot melyben sok fiatal találta meg örömét, ezen plusz nyújtással tette színesebbé a bemutatóit. Az elkövetkezendő években őshonos magyarfajta tenyésztésével kezdett foglalkozni a Gidrán fajtaival. Sajnálatos módon a tulajdonos komoly betegségben elhunyt és utánpótlás híján megszűnt lovas tanya. 2001-ben megépült a Duska lovastanya mely célul tűzte ki a fiatal generáció lovas oktatását táborozását és versenyeztetését

napjainkban 20 lóval dolgoznak és egész nyarat kitöltő folyamatos 10-20 fős táborozást végeznek, hol a gyermekek nagy szeretettel töltik el a nyarat a lovas programokon kívül több kiegészítő programokat is kipróbálhatnak népi és készség fejlesztő játékokkal. A nyári nagy melegben bármikor lehűthetik magukat a medencében.

2. Anyag és módszer

A dolgozatomban kettő féle módszert fogok bemutatni mely egy része a városra és egy része a lovas központra fog kitérni.

2.1. Vonzerő leltár fogalma

A leltáromat a városra tekintve fogom elkészíteni mivel ezen, terület sokkalta nagyobb vonzerőt fog képezni a lovas turizmus életében.

„A turisztikai termék egy olyan szolgáltatáshalmaz, amely azon a vonzerőn alapul, amiért a turista éppen a mi térségünkbe jön, és a turista igényeinek teljes kielégítését célozza. Tartalmazza a vonzerőnek megfelelő közlekedési, szállási, étkezési, szórakozási, egészségügyi, biztonsági, banki, kommunikációs és egyéb szolgáltatásokat” (A Magyar Turizmus 1997. évi marketingterve).

A Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem Turizmus Kutatócsoportjának diákjai szerint „a város egyik legfontosabb vonzereje a Várfürdő és annak szolgáltatásai. További kiegészítő és kisebb hatókörű vonzerő a Százéves cukrászda, a Várszínház és az egyéb főszezon programok, illetve a vásárlási lehetőségek, melyek főképpen a szomszédos keleti országokból érkezők számára lehetnek vonzóak.”

(Gyula város idegen forgalmi koncepciója)

2.1.1. Vonzerő leltár

Gyula és környékének vonzereje magába foglalja elsődlegesen a wellness valamennyi termék, az egyéb speciális érdeklődések csoportjából a kastélytúrát és a műemléki turizmust, továbbá a konferenciaturizmust. Kisebb körben nézve kínálat egyik eleme lehet a vízparti üdülés is (a két Körös összefolyása – Szanazug, Fekete Körös – Városerdő), hangsúlyos elem viszont a vadászat (Mályvádi erdő).

Gyula vonzerőleltára az alábbi módon foglalható össze:

- Gyógyvíz, gyógyászat
- Múzeum
- Művésztelep
- Rendezvénysorozat, programok (kulturális, sport, szórakoztató, fesztiválok)
- Műemlék, történelmi épületek, helyszínek
- Víz, vízi túra
- Kerékpártúra
- Regionális kapcsolatok (Arad, Temesvár, Menyháza)
- Halászat
- Vadászat
- Lovaglás
- Védett területek
- Fotózás
- Kongresszus
- Tanyasi életmód
- Erdő, ártér

2.2. SWOT analízis

Az analízisemet a Sióréti lovas központon területére vetítem ki

A SWOT egy angol mozaikszó, 4 szó kezdőbetűiből áll össze:

Strengths - erősségek

Weaknesses - gyengeségek

Opportunities - lehetőségek

Threats – veszélyek

Az elemzés végzőnek nem az a fő feladata, hogy mindenféle erősséget, gyengeséget, lehetőséget és veszélyt felsoroljunk, hanem inkább azon, hogy felismerjük azokat, melyek kapcsolatban állnak a stratégiával. Fontos hogy a listát kiértékeljük és levonjuk a reális következtetéseket.

2.2.1. SWOT. analízis elvégzése

A lovarda kihasználtságának érdekében egy SWOT Analízist végeztem, mely segíthet, a lovarda működésében és hogy mikre kell folyamatosan odafigyelni

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> - Természeti körülményektől független - Képzett lovak és dolgozók állnak vendégeink szolgáltatásában - Egész évben felkészülési lehetőséget nyújt fogathajtásban, díjlovaglásban, díjugratásba - Gyerekek és felnőttek oktatásában nem szab határt a téli korai sötétedés és az időjárás, így egész évben folyamatosan tanulhatnak - Egész évben tudunk programokat és rendezvényeket biztosítani - Jelentős számú partnerkapcsolat - Megújuló energia hasznosítása 	<ul style="list-style-type: none"> - szabadtéri versenyekre kicsi a terület - nincs szállás lehetőség - kevés a parkoló hely - Alacsony marketing érték - Kezdeti indítási nehézségek
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> - Versenyszervezés - Egész éves oktatásszervezés - Téli edzőtáborok szervezések - Növelheti a lovas központ bértartott lovainak számát - Különleges programok helyszíne lehet (homokfoci, zenés multságok) - További EU erőforrások bevonása - Lovas tradíciók bemutatási helye lehet 	<ul style="list-style-type: none"> - Érdeklődés hiányok - Magas rezsi költségek - Nagyságának kihasználatlansága - Folyamatos akadálypark karbantartásának hiánya esetleg kiszolgáló személyzet hiánya - Térség imázs mentes hiánya - Új versenytársak megjelenése - Gazdasági válság túlzott elnyúlása csökkentheti az érdeklődést

3. Eredmények és értékelésük

Tudván hogy szülővárosom Békés megye egyik jelentős turisztikai helye, és azt is tudva, hogy Gyulán működött lovas turizmus. Körbe tekintve milyen lehetőségek vannak, és hogy a lehetőségek mellett van-e érdeklődés iránta arra az elhatározásra jutottunk szüleimmel, hogy van csak valami új és minőségibb kínálatra van szükség. Ennek következtével pályázatok után néztünk, hogy egy olyan komoly lovas tanyát tudjunk létrehozni melyben meg található, a versenyezéshez szükséges képzési igények és a turisták szükségleteinek teljes körű kielégítése

Ezen terület felépítésével beindulhatott a sportbeli tovább fejlődés a lovak több célú betanítása és a lovas turizmus felpezsdítése. Későbbiekben sok szállodával sikerült szerződést kötni sétakocsikázás program csomagunkkal, majd a Gyulai Turisztikai Nonprofit Kft turisztikai desztináció részévé válhattunk így az összes szervezett sétakocsis lovas programot egy alkalmazott és jómagam csinálom. A lovaglási lehetőséget egész évben akadály mentesen tudjuk vállalni mivel a Sióréti lovasközpont területén egy 1800 m²-es fedett lovarda áll, melynek segítségével semmilyen környezeti hatás nem zavarhatja meg a kikapcsolódásra vágyókat.

Hogy is működik egy lovarda? Leegyszerűsítve kell hozzá ló, hely, kiszolgáló személyzet és a legfontosabb mások lovak után való hiányérzete.

3.1. A központ tárgyi feltételei:

A lovas farm 2007- re készült el, az első ütemével ekkora épült meg az istálló, melyben található, mint egy 10 boxos istálló, ló mosó és szolárium, napi takarmánytároló hely, 9 m²-es szerszám tárolóval és 50 m²-es kocsni tároló résszel. Ehhez az épülethez csatlakozik, mint egy 400 m²-es kiszolgáló rész melyben megtalálható férfi és női öltöző mosdókkal és külön egy mozgás korlátozott. Az egész létesítmény teljes körű akadály mentességgel épült. A további részen található egy társalkodó rész melyben biliárdasztal és bárpult teszi élvezetesebbé az ott tartózkodást. Az emeleti részen egy 130 m²-es előadó terem található és mellette egy 2 személyes vendégszoba az esetlegesen megfáradt vendégek részére. A létesítményhez tartozik még 300 m²-es szénatároló és 270 m²-es EU-s trágyatároló. Az udvarban található még egy 80 m²-es kocsni tároló és 60 m²-es

szemes takarmány és fatároló. A lovak szabadság érzetét összesen 4000 m²-es karám teszi, lehetővé melyekben folynak lovas oktatások is. A centrum fő célja a környezet tudatosság a meleg vizet napkollektorokon keresztül nyerik és az ezek által elő nem állított hőmennyiséget szalma bálás kazánnal hozzák létre. Az elektromos áramrész jelenleg még a hagyományos vezetékes módon van megoldva, de ennek kiváltása is kialakítás alatt áll napelemek beszerelésével. 2011-ben sikeres pályázat nyeréssel megindulhatott a második ütem melynek lényege, hogy minden féle időjárási körülmények között lehessen lovas szolgáltatást nyújtani így meg kezdődött egy közel 1800 m²-es fedett lovarda építése mely 2013. szeptember 13-án átadásra is került. Ezen létesítmény nagyban segíti működésünket. A lovarda maga 1770.4 m²-en létesül meg mely tartalmaz 13 boxos istállót egy ló mosót, férfi és női mosdókat. Maga a lovas munkákra hasznos terület 50m x 27m-es ezen terület bejárata felett található a zsúri torony versenyek szervezésére. A lovarda bal oldali hajójában megtalálható egy 3 méter széles és 50 méter hosszú takarmány és akadály parktároló. A fedett pályás lovarda talaját különleges eljárással alakítottuk ki melynek nagyon nagy szerepe van a ló és lovasának teljes körű pozitív élmény megszerzéséhez és igényeinek kielégítéséhez. A talajt több rétegben készítettük el.

1. Eredeti talaj felső 20 cm-es rétegének eltávolítása
2. 40 cm-es agyagréteg betömörítése
3. 15 cm-es szögletes szemcsés homok réteg melyet textil darabokkal és gumi törmelékkel keverve tömörítünk

3.2. Eszközök szükséglete

Nagyon fontos, hogy jó minőségű eszközökkel dolgozzunk mivel ez egy kölcsönös kapcsolat, így lényeges, hogy mindenki számára a legnagyobb legyen a komfortérzet. Elengedhetetlen a szerszámok ápoltsága és karbantartása. Lényeges, hogy a minden napi munkához megfelelő mennyiségű felszereléssel álljunk rendelkezésre, például: kantárok, zablák, nyergek, hámok, ostorok és egyéb kiegészítők. Ezek nem csak az ott dolgozók életét, munkáját könnyítik meg, hanem a lovak szempontjából is nagyon fontosak.

A sétakocsikázáshoz elengedhetetlenek a hintók és a „pusztabuszok”. Ezek folyamatos karbantartása, takarítása, renoválása.

3.3 Lovas központ egész éves passzív programjai

A Gyulai Turisztikai Nonprofit Kft. lovas programjainak szállítását lovardánk fogatai végzik

Hétfő, péntek: „Pusztá-party”

Indulás 9 órakor az MKB Bank előtti lovas parkolóból. Minimum létszám: 10 fő. Az útvonal a kétegyházi úton keresztül a Steigelvald tanyára érkezik. Itt a tanyára bevezető úton csikós felvezetés történik. Ezt követően csikó bemutató látható (ültetés, fektetés, csergetés). A későbbiekben lovas kocsival megtekinthető a pusztá állatai, a természetvédelmi táj egyedül álló növényzete. Ezen pusztá nagy különlegessége a több száz méterről feltörekvő szabad kifolyású forrás, ami az ide érkezők szomját oltja a meleg nyári napokon. A rétről visszaérkezve megtekinthető a paraszti életet bemutató múzeum. Majd a déli harangszót hallva, ízletes babgulyást, házi készítésű pogácsával szolgálnak fel. Egy rövid pihenés után 2 óra fele a csoport visszaindul a kiindulópontra. A szállítás „pusztabuszokkal” történik.

Szerda: Városi lovas járat

Indulás 16 órakor az MKB Bank előtti parkolóból. Minimum létszám: 4 fő, maximum létszám 20 fő - 5 főig hintóval, 6-20 fő között lovas kocsival történik az utazás. Az út célja Gyula város bemutatása idegenvezetéssel.

Az útvonal a következő:

- Katolikus Nagytemplom
- Erkel Ferenc szobra
- Régi vásártér
- Városháza
- Jókai Kamaraterem
- Glóza park
- Ortodox nagytemplom
- Gyulai vár
- Almásy kastély
- Csiga kert
- Megyei Pándy Kálmán Kórház

- Simonyi Imre szobra
- Kossuth Tér
- Katolikus Kápolna
- Élővíz csatorna
- Erkel Ferenc szülőháza
- Német Városi Katolikus Templom
- 100 éves cukrászda
- Régi török fürdő

Csütörtök-, vasárnap: Látogatás Póstelekre

Indulás 14 órakor az MKB Bank elől a lovas parkolóból. Minimum létszám: 4 fő, maximum létszám 20 fő - 5 főig hintóval, 6-20 fő között lovas kocsival történik az utazás. A parkerdő természetvédelmi területén számos különleges fafajttával ismerkedhetnek meg, illetve megtekinthetik a régmúltat idéző Wencheim kastély romjait. Ezen programok közül a legnépszerűbb.

3.4 Rendezvényeink

Létesítményünkben az elmúlt egy évben számos rendezvény került megrendezésre. Nem titkolt célunk hogy ezen irányba szeretne elmozdulni lovardánk mivel sajnos Nemzeti lovas program nem valósult meg máig napig sem így nagyobb bevételi forrást látunk a rendezvényekben.

3.4.1 Fogathajtó versenyek

Fedet lovardánk megnyitását követően versenyek szervezésében láttuk meg a lehetőséget. Gondolatainkban felmerült, hogy a passzív lovas érdeklődők közül a lehetőségeket láva meg jön a kedvük aktív lovas programok részvételének igényére. Ma már tudjuk, hogy ez a gondolat jó volt, mert a versenyekre érkező látogatók közül számos létszám jár napjainkban lovagolni létesítményünkbe. Az elmúlt télen 3 versenyt rendeztünk. Fő mottónk volt, hogy egy verseny, versenyző nélkül pont úgy nem verseny, mint néző nélkül. Ezért törekedtünk arra, a lehető legjobban elégítsük ki mindenki igényét. A versenyeket megyei szinten rádióban hirdettük és környékben plakátokat helyeztünk ki, hogy a lehető legtöbb helyre eljusson program lehetőségünk. Valószínűleg jól sikerült, mert mindegyik

versenyen több mint 800 néző volt. Napjainkban már azzal a kérdéssel fordulnak hozzánk „mikor lesz újra verseny? „ Létesítményünk ezen, rendezvényt sikeresnek értékelheti. Mivel ilyen jól sikerült így szeretném bemutatni egy verseny menetét azért egyet, mert a többi kettő és az idei is hasonló képen fog megrendezésre kerülni. Mint már említettem három verseny volt ezen versenyek időpontja

1. forduló: 2013. december 28.
2. forduló: 2014. január 18.
3. forduló: 2014. február 15.

Verseny napirendje:

- 6:00-8:00-ig érkezés
- Parasztos reggeli hajtóknak és velük érkezőknek
- 8:00-9:45-ig pálya bejárás
- 9:30-ig nevezés leadás
- 9:40-kor technikai értekezlet
- 10:00-kor verseny kezdete
- 12:30-kor ebédszünet (jó ebédhez szólt a nóta)
- 13:30-kor második forduló
- 16:00-kor eredményhirdetés
- A verseny végeztével, aki szeretett volna még szórakozni lehetőség nyílt az ebédlő sátorban tovább játszott a zenekar

Versenyünk alatt büfét üzemeltettünk lehetőségekhez mérten megpróbáltunk olyan kis ár részel dolgozni, hogy mindenki számára könnyen elérhető árakat tudjunk biztosítani.

A fogatok és velük érkezők számára az ebédet ingyenesen biztosítottuk. Eredmény hirdetéskor 1-6-ig szalagot osztottunk az első három fogat eredményének megfelelő nagyságú pálinkát kapott a többi fogatnak kis üveges pezsgőt osztottunk ki az első versenyen. A februári döntőn 1-6-ig szalag 1-6-ig serleg és az első 3 fogat helyi fazekas által készített pálinkás kancsót kapott. Versenyeink számításaink szerint 10% profitot termelt mely nem nagy összeg, de mai gazdasági helyzethez mérten igen örömteljes. Ezen felül nagyon jó reklámra tehet szert létesítményünk.

3.4.2. Születésnapok

Gyermekek körében igen felkapott lett létesítményünkben tartani születésnapjaikat ez mind a szülőnek, mind a lovardának igen jó. A szülőknek nagyban megkönnyíti szervezési feladataikat és ezen idő alatt terheket nagyban megkönnyíti. Általában délután 13 órakor szoktak érkezni és 17-óra fele szoktak távozni ezen idő alatt több programra lehetőséget biztosítunk számukra:

- Lovaglás
- Sétakocsizás
- Kreatív feladatokat
- Sorversenyeket

Ezen programok anyagi térítését a lovarda órára szokta számlázni és nem gyerek létszámra.

3.4.3. Céges és családi rendezvények

Létesítményünk ezen, programokban még igen gyerek cipőben jár, de ennek ellenére igen magas színvonalú rendezvényeknek adhatott otthont az elmúlt időszakban. Április elején 300 gyermeket és felnőttet láttunk vendégül hisz nálunk volt az egészséges gyerekhét nyitó rendezvénye. Április végén pedig nálunk tartotta a gyulai Fidesz család napját. Májusban ismét nagy rendezvényt tartottunk a UPC dél-kelet cégcsoportja szintén központunk szolgáltatásait vette igénybe és itt tartotta nyár nyitó csapat építő tréningjét ezen rendezvényeken A lovarda teljes körű szolgáltatásit igénybe szokták venni. Az anyagi térítés itt is órára számlázzák.

3.4.4. Osztály kirándulások

Idén 4 osztály látogatott ki hozzánk kirándulás céljából

Program vázlat:

Érkezés a reggeli órákban. A központ és a lovak bemutatása. Miután a csoportot kétfelé osztjuk, egyik része megismerheti a centrum körülötti tájat „pusztabusszal”. A csoport másik része lovas oktatásban vehet részt. Későbbiekben a csoportok felcserélik egymást. Ilyenkor nem csak a gyerekek, hanem a kísérők is kipróbálhatják a lovaglás és kocsikázás örömeit. Délben ebéd, amit helyben, bográcsban készítünk el, figyelve a helyi jellegzetességekre. 1 óráig

szabad program utána újra lovaglási lehetőségek. Közben játékos vetélkedőkre és állatsimogatásra van lehetőségük.

3.4.5. Népies Disznóvágás

Igény szerint a téli időszakban bármikor rendezhető. A tavalyi évben egy alkalommal rendeztük meg nagyon jól sikerült közel 40-en érkeztek hozzánk

Program vázlat:

Reggel 6.30-kor pálinkás gyülekező a lovas centrum területén. Innen 2 kocsival indulunk (állatszállító lovas kocsi, „pusztabusz”) a nemes jószágért. Visszaérkezve a disznót elkezdjük, feldolgozzuk a hagyományoknak megfelelően. 8 órakor reggeli: hagymás vér. Későbbiekben nótaszóra kolbász és hurka töltése. A népies feldolgozást követően vacsora. Utána élő zenés mulatság.

3.4.6. Lovas szánozás

Ezen programunk nagyban függ az időjárástól. Lényeges, hogy 15 centiméternél vastagabb hótakaró fedje a tájat. Amennyiben ez létrejön bármikor igénybe vehető szolgáltatásunk.

3.4.7. Téli edzőtábor

Február 21-23-ig igen magas szinten elismert edző érkezett lovas központunkba Németország, Ausztria, Oroszország, Anglia, Írország... Országokban sűrűn edzéseket tartó Marco Hildebrandt. Marco ízig-vérig lovas ember, tanulmányait a legnevesebb Német iskolákban végezte, tapasztalatot pedig a legnagyobb istállókban szerzett. Két Egyesfogathajtó Világbajnokot segített már címük eléréséhez lovaik képzésével, valamint díjlovasoknak, díjugratóknak segített megtalálni a harmóniat lovaikkal. Magyarországon eddig hét alkalommal járt, mindig látványos eredményeket ért el minden egyes résztvevővel –lóval, lovassal egyaránt. Hat tulajdonos 10 lovával dolgozott kik nagyon meg voltak elégedve a végeredménnyel szombaton nyíltnapot tartottunk sajnos nem volt rá nagy érdeklődés összesen 30-an voltunk. Saját véleményem szerint egyik szakág sem áll olyan magas szinten hogy ne kellene el a segítség

3.4.8. Nyári Tábor:

Idén nyáron három darab egy hetes napközis lovas tábort rendeztünk ezeken a táborokon meglepően hatalmas volt a részvétel mind a három táborunk a maximum 25 fővel létesült meg. Ebben a részben szeretném ismertetni a tábor főbb programjait

A táborokat megpróbáltuk úgy szervezni, hogy a gyerekek életkora közel legyen egymáshoz így mindenki számára sokkal könnyebb volt a kommunikáció.

Hétfő

- 7-8 óráig érkezés
- Gyerekek és a táborban dolgozók bemutatkozása
- Létesítmény bemutatása
- Egy lovon a ló szemmel látható anatómiai részének bemutatása
- Tízórai étkezés
- 3 csoport kialakítása ezen csoportok folyamatosan váltották egymást
  - Lovaglás, lóápolás
  - Fogathajtás
  - Kreatív feladatok (füfej készítés)
- Ebéd (puszta busszal mentünk be a gyulai Family vendéglőbe)
- Csoportok folytatták munkáikat
- 15:30 uzsonna
- 16 órától búcsúzás

Kedd

- 7-8 óráig érkezés
- Csoportok elfoglalták helyeiket
- Tízórai étkezés
- Kreatív feladat (barátság karkötő készítése)
- Ebéd (puszta busszal mentünk be a gyulai Family vendéglőbe)
- Csoportok folytatták munkáikat
- 15:30 uzsonna
- 16 órától búcsúzás

Szerda

- 7-8 óráig érkezés
- Csoportok elfoglalták helyeiket
- Tízórai étkezés
- Kreatív feladat (aszfaltraajz verseny)
- Ebéd (puszta busszal mentünk be a gyulai Family vendéglőbe)
- Kalandparkban szórakozhattak délután
- 15:30 uzsonna
- 16 órától búcsúzás

Csütörtök

- 7-8 óráig érkezés
- Csoportok elfoglalták helyeiket
- Tízórai étkezés
- Kreatív feladat (díjszalag készítés)
- Ebéd (puszta busszal mentünk be a gyulai Family vendéglőbe)
- Tereplovaglás kettő pónival melyen felváltva ültek a gyermekek többiek sétálva kísérték
- 15:30 uzsonna
- 16 órától búcsúzás

Péntek

- 7-8 óráig érkezés
- Csoportok elfoglalták helyeiket
- Tízórai étkezés
- Kreatív feladat (díjszalag kiosztása élménybeszámoló kinek mi tetszet és mi nem)
- Ebéd (puszta busszal mentünk be a gyulai Family vendéglőbe)
- Sorverseny
- 14:30-tól szülők érkezése a héten elsajátított tudások bemutatása nyílt óra keretében
- Búcsú

3.5 Aktív lovaglás és fogathajó óráink

Ebben a részben szeretném bemutatni lovardánk fő profilját. Látható lesz, hogy a Nemzeti lovas programra mekkora igény lenne hisz állami finanszírozás hiányában is létesítményünk igen büszke lehet arra, hogy jelenleg 5 óvoda és egy 12 osztályos iskolából 3 osztály jár lovagolni. Ezen órákat sajnos a szülők kénytelenek anyagilag támogatni. Betekintést nyerhetünk kezdő és haladó órák képzésének gondolataiba. Itt szeretném megragadni azt a lehetőséget, hogy egy olyan elméletet fejtsék ki, mely szerintem nagyban segíti a lovaglástanulást és a gyorsabb fejlődést tesz lehetővé.

3.5.1 Kezdő órák

Központunkba nagy gyakorisággal érkeznek teljesen kezdő lovagolni vágyó diákok. Általában 3-15 éves korosztály, de szép számmal tanultak meg nálunk lovagolni 30 év felettiak is. Igen nagy hangsúlyt fektetünk, az alapok helyes elsajátításában úgy tartom, hogy csak erős és stabil alapokra lehet gyorsan és biztosan építkezni. Ezért az itt tanulóknak meg kell érteniük ki az elején időt ad az a végén időt nyer. Hogy is néz ki nálunk egy lovas óra?

A hozzánk érkezőket mindig ápolt és előre felszerelt ló várja. Ennek kettő oka van a mára nagymértékben felgyorsult életvitelben nincs a kikapcsolódásra vágyó vendégnek sem ideje sem energiája. A másik pedig, hogy lovardánkban szeretnénk, mindig magas színvonalat tartani ezért nem engedhetjük meg magunknak a rendetlenséget, koszt és ápolatlanságot. Ezért a lovak reggel 8-ra le vannak ápoltva és munka előtt is 10 perccel. Kezdő lovasok minden esetben a fedeles lovardában kezdik meg tanulmányikat itt a legmegfelelőbbek a körülmények esetleges baleset elkerülése érdekében. Igaz sokan elfelejtik mikor biciklizni tanultak is elestek pedig a bicikli egy élettelen tárgy azt teljes mértékig az ember irányítja. Nem szabad elfelejteni, hogy a ló egy élőlény és vannak gondolatai. Természetesen nem célunk hogy lovasaink leessenek és szerencsére jól képzett lovaink is nagyon vigyáznak tanulóikra. Lovardánkban minden lóra ülő személy részére kötelező a kobak és a gerincvédő mellény. Kezdő lovasok oktatását minden esetben futószáron voltige hevederben kezdjük. Ezzel a módszerrel tanítványaink sokkal közelebb kerülnek, a lovakhoz növeli biztonságérzetüket. Az első órák minden esetben 30 perc szokott lenni ez az

időtartam teljes mértékig kielégíti, a lovasok igényét körülbelül ennyi ideig tudnak koncentrálni és fizikailag ekkora fáradnak el kellemesen természetesen ez mindenkinél, más kinél, több kinél kevesebb. Az órákon könnyebb lovastorna gyakorlatokat végzünk, ez segít, az egyensúly megtalálásában fejleszti, az ütemérzékét javítja az ülést és növeli a koncentrációkészséget. Mikor már voltige hevederben mind három jármódban biztosan és helyesen tud ülni diákunk nyeregbe váltunk. Nyeregben is minden óra elején hasonló képen bemelegítünk, mint voltige hevederben. Későbbiekben megtanítjuk a kikönnyítést először lépésben figyelve annak helyességére és, hogy diákunk ne a ló lábait figyelje, hanem találja meg azt az érzést mikor a ló körön ügetve a belső hátulsó lábát lendíti, akkor könnyítsen ki így minden esetben tudni fog lovasunk helyes lábra ügetni és nem figyelni a földet hanem, maga elé és magára fog tudni koncentrálni. Ha már helyesen megy a kikönnyítés fokozatosan váltjuk könnyű- és tanügetést hol kengyelben, hol nélküle ezek után megtanítjuk lovasunkat a könnyített ülésre későbbiekben a vágóra. Fontosnak tartom, hogy 10-12 alkalmanként lovasunk egy órára üljön vissza voltige hevederbe ezzel javítva esetleges ülés hibáit és ülés biztonságát.

3.5.2 Haladó lovas órák

Ezek az órák már szabadon tanulnak lovasaink lovagolni. Kezdetekben hosszúszáron tanulnak lovasaink. Mi is a hosszúszár? Lehet egy dupla futószár vagy egy hajtószár célja, hogy a ló mind két, oldali zabla karikájába a lovaglószár mellé becsatolva, mint egy segéd kormány tudjuk segíteni lovasunk szárkezelését és a ló irányítását, itt szeretném megragadni az alkalmat hogy a nálunk tanuló lovasok tanulnak fogathajtást igaz ez sem olyan egyszerű sport mint ahogy kívülről látszik. Mért állítom ezt? Hasonlítsuk össze a két sport segítségét és könnyedségének akadályozó tényezőit

lovaglás	fogathajtás
segédeszközök <ul style="list-style-type: none"> - hang - szár - testsúly - mozgáskoordináció - csizma - pálca 	segédeszközök <ul style="list-style-type: none"> - hang - szár - ostor - kocsi fék
hátráltató tényezők <ul style="list-style-type: none"> - ló mozgása - többféle terjedő koncentráció - esetleges helytelen ülés esetén akadályozzuk a ló mozgását és kényelem érzetét - fizikai állapottól függően fáradtság és koncentráció zavar 	hátráltató tényezők <ul style="list-style-type: none"> - nem adható testsúly segítség - nincs csizma segítség - mozgáskoordinációkkal nem tudjuk segíteni

Ezen táblázat segítségével szerettem volna bizonyítani, hogy ha tanulónk a kezdő lovas óráival egyidejűleg elkezd fogatot hajtani sokkal gyorsabban fog tudni szabadon meg tanulni lovagolni hisz a hajtás közben meg tanulja a szárkezelést megérzi, mi a támaszkodás meg tanul engedni és meg tanulja, hogyan tudja, lovát elengedtetni meg tanulj mi a fél felvétel és mi a teljes felvétel hogyan tudja a lovat állítani és állításból hajlítani és még sok mást. Ezen dolgokat gyönyörű módon meg lehet lovaglás közben is tanulni, de mennyivel könnyebb úgy hogy koncentrációját sokkal kevesebb helyre kell összpontosítani és a lovaglást oktató lónak mennyivel kényelmesebb, hogy száját nem rángatják szét, hanem már kezdetektől kellemes támaszkodásra törekszik lovasunk hisz már hajtás közben megérezte milyen érzést kell keresni és ehhez milyen út vezet

Későbbiekben patanyom figurákat gyakorlunk folyamatosan figyelve arra, hogy lovasunk a lehető leg helyesebben üljön, lovát mozgásával ne akadályozza. Törekedjen lovának mélyre lovaglására hajlítására, ütemességére. 10-12 óránként futószáras órát tartunk esetleges ülés hibák javítására.

3.5.3 Óvodások, Iskolások órái

10-15 fős csoportban érkeznek, központunkba ahol 3 futószáras lovon tanulnak egyszerre lovagolni. Aki nem lovagol az egy külön személlyel lóápolást tanul egy mini shetlandi pónin és szerszámozást, annak részeit. Ezek az órák pontosan olyan tematika alapján zajlik, mint a fentiekbe bemutatott órák. Minden 10. órán nyíltnapot tartunk a szülőknek.

3.5.4. Lovas túrák

Lovardánk része az EuroHorse túra útvonalnak, de sajnos ez az útvonal még nem nagyon felkapott így innen nem számíthatunk bevételforrásra ezért nyáron szerveztünk egy csillagtúrát melyen 7-en vettek részt itt a programtervezetet mutatom be, mert jövőre is ezt a programot fogjuk kínálni hisz előző túra vendégeink már jövőre is lefoglalták ezen, programot így nagyon sikeresnek értékeltük. a szállást a szomszédos Gellényi panzióban oldottuk meg nagyon jó hangulatban telt.

Napirend:

Csütörtök

13-órától 17-óraig érkezés a sióréti lovasközpontba regisztráció és szállás elfoglalás

Dokumentáció kitöltése szükséges okmányok egyeztetése

Lovas tudás ellenőrzése és lovak személyhez való kiválasztása a fedett lovardában
20-órakkor vacsora, beszélgetős zenés mulatság

Péntek

8-órakkor reggeli (már lovas ruhában)

9-órakkor nyergelés túra kezdete

Cél a Wenckheim kastély Szabadkígyós mely út hossza 23km ezen út alatt erdők és szántóföldek mellett haladunk el és utunk alatt rátérünk a Fövényesi nagylegelőre mely, mint egy 600 ha-on elterülő természetvédelmi táj itt a nagylegelő 3-as gémeskútjánál megpihenünk, és a későbbiekben folytatjuk utunkat a kastélyhoz a tervezett érkezés 13 óra.

A Wenckheim kastély kertjében megpihenve ebéd melynek keretében lehetőség nyílik a kastély megtekintésére és gyönyörű francia kert látogatására 15-órakkor indulás a Sióréti lovasközpontba.

Tervezett érkezés 18 óra lovak lenyergelése. A vendégek 20 óráig megpihenhetnek majd lehetőség nyílik vacsorára és wellness szolgáltatások igénybevételére.

Szombat

8-órakkor reggeli (már lovas ruhában)

9-órakkor nyergelés túra kezdete

Cél Pósteleki erdő és Wenckhem romvadász kastély megtekintése

A 44-es főút mellett haladva elérkezünk a pósteleki erdőbe melynek szenzációs kialakítású parkjában megpihenünk itt lehetőség nyílik az erdőben lovas túrára és a vadak megtekintésére a túra hossza 19km 13órakkor a Mókus csárdában ebéd 15órakkor visszaindulás a szállásra tervezett érkezés 16 óra

Lenyergelés és átöltözés. Ezen napon fakultatív programunkként ajánljuk Gyula város megtekintését pálinka manufaktúrába való betekintés pusztabusszal és a várfürdő éjszakai wellnessét. A vacsorát a gyulai várkert biztosítja 20 órától

Vasárnap

8-órakkor reggeli (már lovas ruhában)

9-órakkor nyergelés túra kezdete

Cél a Bélmegyeri Kárász vadász kastély ezen, túra hossza 40 km utunk nagy részét a körösök mellett haladva tesszük meg itt látható lesz a Békési duzzasztó és a folyó gyönyörű élővilága későbbiekben erdőkön és szántó földek övezte tájakon haladunk várható érkezés 13óra. A kastély parkban ízletes helyi jellegzetességű ebéddel várják, a megfáradt turistákat. 16órakkor visszaindulás, várható érkezés 19 óra. 20-órakkor vacsorára nyílik lehetőség hol örömteljesen vesszük kiértékelésüket. Ezen beszélgetés után elérkezik, a fájdalmas búcsú reméljük szép emlékekkel.

3.5.5. Fogathajtás oktatás

Mint már az eddig olvasottakban észre vehető volt, hogy lovardánkban sokan tanulnak hajtani hisz lovagló óráikat így segítsük, de vannak szülők kik már

lovagolni nem szeretnék megtanulni vagy csak egyszerűen félnék lóra ülni ők szokták még szép létszámba igénybe venni ezen, szolgáltatásainkat. Örömmel tölt el, hogy aki egyszer kipróbálja, nagyon megszereti és folyamatosan igényt tart óráinkra. Az első órákon egyesfogatokkal tanulnak hajtani ezeken az órákon, egyenes utakon hajtunk. kezdetkor kettő darab egyes szárat csatolunk be a zablába ez egy olyan biztonsági segítség, mint a tanuló autóban a segéd pedálok és pontosan arra, való hogy esetleges baleset elkerülése érdekében, ennek segítségével bármilyen hibát könnyen tudunk orvosolni.

Létesítményünkben nemzetközi szintű hajtó is készül versenyekre. Kenéz Fruzsina kinek édesapja április végén kereste meg lovardánk és jó magam segítségét az óta itt bértartó és nap, mint nap 60 km-ről jár edzésekre. Idén részt vett a junior euróba bajnokságon 38 indulóból díjhajtásban 7. lett a legjobb magyarként. A maraton hajtáson sajnos már nem szerepelt ilyen jól a lónak még csak a 3. versenye volt és erre a versenyszámra nem lett kellőképpen felkészítve. A vasárnapi akadály hajtáson nagyon jól teljesített, de sajnos a 18-as akadály után leesett a farhámja és ezért annyi büntetést kapott, hogy nem tudott vissza jönni elsőnap eredményére se előrébb lépni.

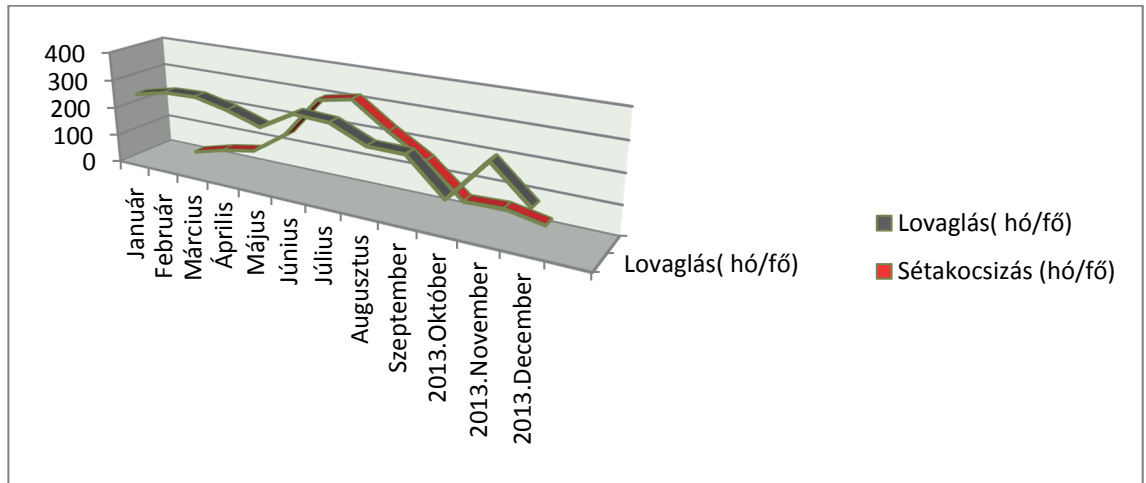
3.6 SWOT. analízis értékelése

A lovas programok részvételének összehasonlítása

Hónap	Lovaglás (hó/fő)	Sétakocsizás (hó/fő)
január	250	32
február	275	17
március	279	48
április	253	69
május	216	150
június	282	293
július	275	316
augusztus	221	230
szeptember	219	155

2013. október	102	46
2013. november	248	51
2013. december	132	26

Táblázat a rendezvényeken való szolgáltatásokat nem tartalmazza

Ezen diagramból levonható azon következtetés, hogy a lovas központ a téli hónapokban a sétakocsizás igen nagymértékben visszaesik. Viszont az is megállapítható hogy a fedeles lovarda segítségével télen is tudunk profitot termelni

SWOT Analízisemet úgy értékelem, hogy a létesítménynek nagyon nagy szüksége van, hogy egy teljesen egyedi szolgáltatást tudjon nyújtani Gyula és vonzáskörzetében melynek, segítségével a létesítmény tudja növelni a bevételét. Igen nagy előnyt tud jelenteni, hogy az időjárási tényezők nem befolyásolják a lovassport közelségét és gyakorlását. Ezen fedeles lovarda megépítésével tudtuk bővíteni a komplexum téli programjait például: oktatás, edzőtáborok, fogathajtó versenyekkel. Az egész éves oktatásban teljes mértékig nélkülözhetetlen volt a fedet lovarda. Fontos hogy oktatásunkra és létesítményünkre egyaránt igényesek legyünk figyeljünk mások negatív kritikákat és próbáljuk meg rövid idő alatt orvosolni Így többen megismerhetik létesítményünket és a versenyre kíváncsi nézők közül is nagy esélyekkel számolunk a későbbiekben aktív lovas turistarészesülésben. Így a programokra érkező passzív turistákból könnyebben válhat a későbbiekben aktív résztvevő. Ezáltal megkönnyebbülhet a marketing kivitelezési útja. Nagy figyelemmel kel kísérni, hogy ezen, programok nagyon jól szervezettek legyenek esetleges negatív kritikák elkerülése érdekében. Lényeges

hogy a programok nagy körben mindenki számára megfelelő időpontban legyenek szervezve, így tudjuk növelni az érdeklődést. Nagy jelentőséget teszünk az időpontok közötti rendszerességnek. Fontos hogy, a programok mindig változatosak legyenek és pontosak, ezen keresztül is tudjuk fokozni az érdeklődést. Nagymértékben kell figyelni a tisztaságra és a pálya, akadálypark minőségére. A minden napos vendégek igényeit igyekezni kell a legmaximálisabban kielégíteni. A gyengeségek erősítésére és a veszélyek folyamatos szemelőt tartása nagyban segítheti a lovas központ jó hírét és a vendégek számának folyamatos növekedését. Figyelni kell az árak színvonalára ennek nagy befolyásoló tényezője lehet a gazdasági válság így folyamatosan szem előtt kell tartani mivel alacsony áránál nagyon felhígulhat a létesítmény látogatóköre és esetlegesen veszteséget termelhetünk. A magas áraknál pedig nagy probléma lehet, hogy a minőséget nagyon kevés ember számára teheti elérhetővé így csökkenhet látogatottság és így is veszteség felé tudja sodorni a központot.

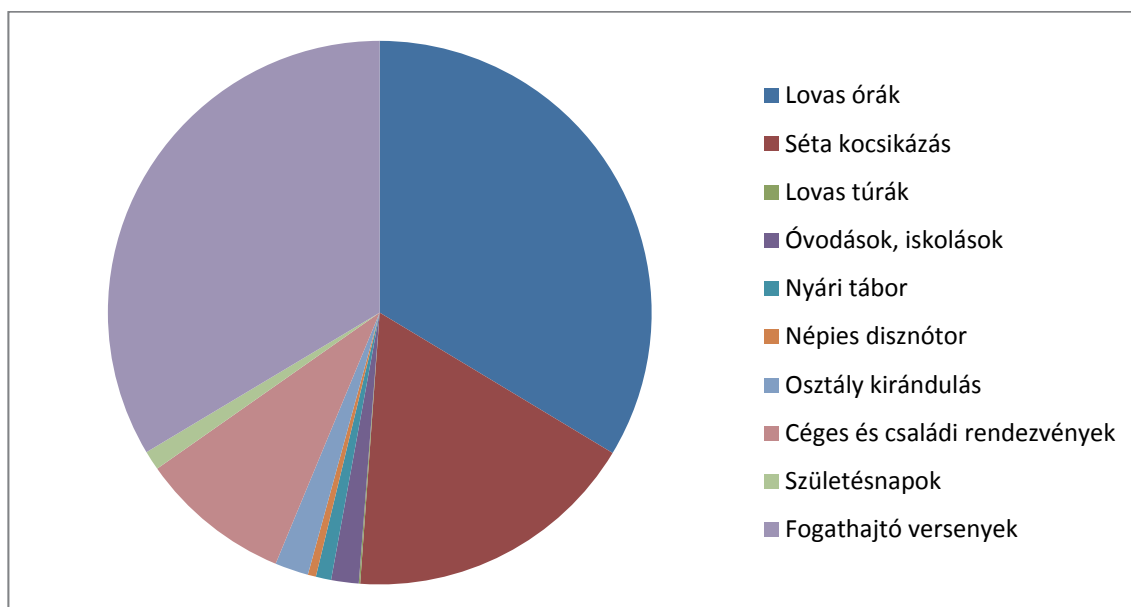
4. Következtetések és javaslatok

Ebben a részben szeretném levonni a teljes lovardának működésének konzekvenciáját és szeretnék javaslatot tenni a további fejlesztésre

Táblázatomba az egész éves szolgáltatáson résztvevők számát határoztam meg

<u>Szolgáltatásaink</u>	<u>Résztvevők száma</u>
Lovas órák	2752
Sétakocsikázás	1433
Lovas túrák	7
Óvodások, iskolások	134
Nyári tábor	75
Népies disznótor	39
Osztály kirándulás	163
Céges és családi rendezvények	738

Születésnapok	94
Fogathajtó versenyek	2748

Diagramomból könnyen leolvasható hogy a többségi részt a lovaglás és séta kocsikázás összesége teszi ki központunk bevétel forrását. Mivel ezen, részeket már nem nagyon tudjuk fejleszteni így javaslom, hogy a rendezvényeket kellene magasabb szintre emelni. Javaslatomba egy közel 200 m²-es fa szerkezetű pagodát szeretnénk építeni. Ezen épületre azért lenne szükség, mert sajnos nagyobb rendezvényeken az étkeztetés igen nagy problémát jelent. A pagoda megvalósulásával még vonzóbb lehetne létesítményünk. Segítségével egész évben több rendezvényt tudnánk tartani. A pagodát úgy alakítanánk ki, hogy egy 50 m²-es zárt konyhát tartalmazna ahol, grillezők ipari sütők, mosogatógépek és egy nagy kemence találna, helyet melynek sütőrésze átnyúlna, a fal másik oldalára ahol ezzel oldanánk meg a téli fűtést. A pagoda jó időben, körben nyitott rossz idő esetén polikarbonáttal körbezárható lehetne. A konyha működésével akár 60-70 embert tudnánk egyszerre egy helyen és időben étkeztetni. Ezen létesítmény valószínűleg nagyban emelné központuk színvonalát. A másik javaslatom pedig napelemek telepítése hisz a fedeles lovardában, téli időszakban igen magas a rezsiköltség ez a fejlesztés nagyban növelhetné a profit termelést.

Összefoglalás

Ezen dolgozat és tapasztalataim alapján összegezve úgy gondolom, hogy a lovas turizmusnak igen nagy jelentősége van világszerte. Napjainkra a világ minden pontján keresik a lovas élményeket megállapítható, hogy Magyarországon egy igen komoly turisztikai desztinációs ág kezdte el fejlődését mely csábító lehet bel- és külföldi idegen forgalmi környezetben. Igaz nagy könnyelműséggel mondhattuk, hogy a magyar nemzet „lovas nemzet” ez a meghatározás nagyon régóta él a világ köztudatban. Sajnos napjainkban a magyar lótenyésztés igen elmaradott lett a nemzetközi sport elvárásoktól, így külföldön tenyésztett lovakat kénytelenek használni az élsportban versenyzők. Nemzetközi hírünk, mint lovas nemzet, leginkább történelmi hagyományainkból táplálkozik. Az ágazat hanyatlása az utóbbi évtizedekben folyamatos volt. Nagy probléma azonban, hogy ez kiterjedt más szakirányokra is ezen, téren a turizmusra. A második világháború után az oktatók, versenyzők, szakértők nem tudtak szakmájukban megmaradni, vagy kénytelenek voltak külföldön elhelyezkedni. Ők virágoztatták fel azután az Egyesült Királyság (Endrődy Ágoston), USA (Némethy Bertalan), Svédország (Klimsa Albert) és Hollandia (Hazslinszky Krull Géza) lovassportjait. Pettkó-Szandtner Tibor pedig jelentős hatással volt több ország lótenyésztésére. Távozásukkal Magyarországon megszakadt a tudáslánc. Ezt kell most újraépítenünk. Az 1930-as években közel 1 millió ló volt az országban ma Németország lóállománya ismét ekkora, 1945-ben 330.000, még 1980-ban is közel 100.000 volt (KSH). Ma 60 ezerre becsülik, a lóállományt. Én hiszem, hogy a magyar tenyésztésben is vannak, oly különleges egyedek melyek erre megfelelők lennének. Igen nagy probléma, hogy hazánkban nem a minőség, hanem a mennyiség felé indult meg a ló állomány tartása erről legfőképpen azok tehetnek kik nem hozzáértő kezekbe jutatták ezen ágazatot. Napjainkra a magyar emberek nagy része alig vagy nem találkozott még életében lóval ezen okból kifolyólag kevesen veszik igénybe a lovas turizmust és szolgáltatást. Az elmúlt időszakban magára hagyott ágazat maradandó szakmai és gazdasági károkat szenvedett el. A folyamatos, évtizedeken át zajló tőke és forráskivonás miatt képtelen önerejéből megújulni. Ugyanakkor rendelkezik azzal a hagyományainkra épülő szakmai elhivatottsággal és tudással, amelynek révén Magyarország újra lovas nemzet

lehet. Nemzetközi példák mutatják, hogy napjainkban a ló megváltozott szerepe ellenére komoly gazdasági növekedési lehetőség van a lovas ágazatban:

- Hollandiában ma 50%-al több bevétel származik a lótenyésztésből és versenyzésből, mint a virágkertészetből, holott 35 éve még alig tenyésztettek sportlovat

- Csupán a lósport Európában több mint 310.000 embernek ad munkát, a mezőgazdasági területek 4%-án termelnek lótakarmányt, s ez 1,6 milliárd euro közvetlen adóbevételt jelent összességében (EPMA).

- A lósportban nemzetközi tapasztalatok alapján 3 ló 1 munkahelyet „teremt”.

Magyarország természeti adottságai, és tereplovaglási lehetőségei, lehetővé teszik egy olyan speciális, a világon egyedülálló lovas útvonalhálózat kialakítását, melyen épített pihenőhelyek, üdülési és fogadóhelyek segítségével, sajátos, hálózatszerűen működő szolgáltatás építhető ki. Délalföldi régió igen magas helyet foglalhat el ezen, tevékenységekben, mert itt található meg a Csekonic József által tervezett 1785. szeptember 28-tól működő Mezőhegyesi Állami Ménes és rengeteg kisebb múltra visszatekintő lovas iskola és lótenyésztő, lovas ember. A város oly lovas élet pezsdítésére tehet, folyamatos szert melyben minden korosztály nagy örömét leli/lelheti. Összesítésben a városnak és a lovas központnak kölcsönös vonzásai vannak melyeknek lényeges, hogy nagy egyetértéssel működjenek. Fontos a lovas központ folyamatos fejlődése és maximális élmény nyújtása az oda érkező vendégeknek. Szakdolgozatomat egy mondattal zárom mely létesítményünk mottója:

„A ló lovas nélkül is ló, de a lovas ló nélkül csak egy egyszerű ember”

Irodalomjegyzék

1. Mihók Sándor, Pataki Balázs Lófajták (2003), Mezőgazda kiadó kft
2. Lovas akadémia 10 (2006), Mezőgazda kiadó kft
3. A lovasturizmus kézikönyve (2006), Mezőgazda kiadó kft
4. Deli-Gray Zsuzsa, Árva László: Turizmusmarketing esettanulmányok (2010), Akadémia kiadó
5. Központi statisztikai hivatal: <http://www.ksh.hu/>
6. Magyar Lovas Szövetség weboldala <http://www.lovasszovetseg.hu/>
7. Magyar Lovas Turisztikai Szövetség weboldala <http://cms.equi.hu/>

Mellékletek

1. kép: Sióréti lovas központ

2 kép: Lovas bemutató

3 kép: Nyári lovas tábor

4.kép: születésnap

5. kép: sétakocsikázás

6. kép: lovarda front

7. kép: versenyek nézői

8. kép: fogathajtás tanulás

9. kép: Óvodai lovaglás

10. kép: céges rendezvény (ebéd)

HuVetA - SZIA
ELHELYEZÉSI MEGÁLLAPODÁS ÉS SZERZŐI JOGI NYILATKOZAT*

Név:

.....

Elérhetőség (e-mail

cím):.....

A feltöltendő mű

címe:.....

.....

.....

A mű megjelenési

adatai:.....

Az átadott fájlok száma:

.....

Jelen megállapodás elfogadásával a szerző, illetve a szerzői jogok tulajdonosa nem kizárólagos jogot biztosít a HuVetA és a SZIA számára, hogy archiválja (a tartalom megváltoztatása nélkül, a megőrzés és a hozzáférhetőség biztosításának érdekében) és másolásvédtett PDF formára konvertálja és szolgáltatassa a fenti dokumentumot (beleértve annak kivonatát is).

Beleegyezik, hogy a HuVetA és a SZIA egynél több (csak a HuVetA és a SZIA adminisztrátorai számára hozzáférhető) másolatot tároljon az Ön által átadott dokumentumból kizárólag biztonsági, visszaállítási és megőrzési célból.

Kijelenti, hogy a átadott dokumentum az Ön műve, és/vagy jogosult biztosítani a megállapodásban foglalt rendelkezéseket arra vonatkozóan. Kijelenti továbbá, hogy a mű eredeti és legjobb tudomása szerint nem sérti vele senki más szerzői jogát. Amennyiben a mű tartalmaz olyan anyagot, melyre nézve nem Ön birtokolja a szerzői jogokat, fel kell tüntetnie, hogy korlátlan engedélyt kapott a szerzői jog tulajdonosától arra, hogy engedélyezhesse a jelen megállapodásban szereplő jogokat, és a harmadik személy által birtokolt anyagrész mellett egyértelműen fel van tüntetve az eredeti szerző neve a művön belül.

A szerzői jogok tulajdonosa a hozzáférés körét az alábbiakban határozza meg (**egyetlen, a megfelelő négyzetben elhelyezett x jellel**):

engedélyezi, hogy a HuVetA-ban/SZIA-ban tárolt művek korlátlanul hozzáférhetővé váljanak a világhálón,

- a Szent István Egyetem belső hálózatára (IP címeire) korlátozza a feltöltött dokumentum(ok) elérését,
- a SZIE Állatorvos-tudományi Könyvtárban található, dedikált elérést biztosító számítógépre korlátozza a feltöltött dokumentum(ok) elérését,
- csak a dokumentum bibliográfiai adatainak és tartalmi kivonatának feltöltéséhez járul hozzá (korlátlan hozzáféréssel),

* Jelen nyilatkozat az 5/2011. számú, *A Szent István Egyetemen folytatott tudományos publikációs tevékenységgel kapcsolatos adatbázis kialakításáról és alkalmazásáról* című rektori utasításhoz kapcsolódik, illetve annak alapján készült.

Kérjük, **nyilatkozzon a négyzetben elhelyezett jellel a helyben használatról is:**

- Engedélyezem a dokumentum(ok) nyomtatott változatának helyben olvasását a könyvtárban.

Amennyiben a feltöltés alapját olyan mű képezi, melyet valamely cég vagy szervezet támogatott illetve szponzorált, kijelenti, hogy jogosult egyetérteni jelen megállapodással a műre vonatkozóan.

A HuVetA/SZIA üzemeltetői a szerző, illetve a jogokat gyakorló személyek és szervezetek irányában nem vállalnak semmilyen felelősséget annak jogi orvoslására, ha valamely felhasználó a HuVetA-ban/SZIA-ban engedéllyel elhelyezett anyaggal törvénytörő módon visszaélne.

Budapest, 201... év .....hó .....nap

---

aláírás
szerző/a szerzői jog tulajdonosa

A HuVetA Magyar Állatorvos-tudományi Archívum – Hungarian Veterinary Archive a Szent István Egyetem Állatorvos-tudományi Könyvtár, Levéltár és Múzeum által működtetett szakterületi online adattár, melynek célja, hogy a magyar állatorvos-tudomány és -történet dokumentumait, tudásvagyonát elektronikus formában összegyűjtse, rendszerezze, megőrizze, kereshetővé és hozzáférhetővé tegye, szolgálta, a hatályos jogi szabályozások figyelembe vételével.

A HuVetA a korszerű informatikai lehetőségek felhasználásával biztosítja a könnyű, (internetes keresőgépekkel is működő) kereshetőséget és lehetőség szerint a teljes szöveg azonnali elérését. Célja ezek révén

- *a magyar állatorvos-tudomány hazai és nemzetközi ismertségének növelése;*
- *a magyar állatorvosok publikációira történő hivatkozások számának, és ezen keresztül a hazai állatorvosi folyóiratok impakt faktorának növelése;*
- *az Állatorvos-tudományi Kar és az együttműködő partnerek tudásvagyonának koncentrált megjelenítése révén az intézmények és a hazai állatorvos-tudomány tekintélyének és versenyképességének növelése;*
- *a szakmai kapcsolatok és együttműködés elősegítése,*
- *a nyílt hozzáférés támogatása.*

A SZIA Szent István Archívum a Szent István Egyetemen keletkezett tudományos dolgozatok tára.